

intră în comuniune. Iar această comuniune e principalul câștig al noului fel, matur, de a scrie teatru al Alinei Nelega. Scriitura e concentrată asupra personajelor și faptul se răsfrânge în chip pozitiv asupra actorilor invitați să facă parte din distribuția spectacolului. O distribuție care, în pofida faptului că reunește actori proveniți din trei teatre diferite – „Ariel”, Naționalul bucureștean și cel târgumureșean – se arată omogenă și atentă la reglajul fin.

Meritul regizoarei Luisa Brandsdörfer, care și-a găsit foarte buni aliați în scenografa Alina Herescu și în coregrafia Ricardo El Holandés, e acela de a fi înțeles că se află în fața unui text în care o foarte bună regie a spectacolului e determinată și condiționată de o foarte bună regie a rolurilor și o cumpănită gândire a raporturilor dintre personaje. Nimic nu e de prisos, nimic nu e strident în această montare. Regizoarea nu a căzut nici în păcatul de a supradimensiona părțile dansate, căci *Taxi vinil* nu e și nici nu se vrea un spectacol de teatru-dans. E un spectacol de actori și de personaje. Iar actorii Monica Ristea-Horga, Elena Pirea, Mihaela Mihai, Roxana Marian, Ionela Nedelea, Liviu Topuzu, Marius Manole, Marius Turdeanu, Costin Gavază și Mihai Crăciun evoluează la cote apreciabile de profesionalitate, își asumă poveștile, pe care le fac credibile și emoționante surmontând riscul de a cădea în sentimentalism. În fiecare compartiment al spectacolului există un simț al măsurii, iar interpretarea nu face excepție. Atunci când cercul se închide, când discurile de odinioară sunt făcute praf așa cum sunt făcute praf, și viețile unora dintre protagoniști, când clubul devine amintire iar spectacolul se încheie, emoția raporturilor dintre personaje se dovedește a se fi transferat în totalitate asupra spectatorilor. Ceea ce nu e nicidecum puțin lucru.

Teatrul „ARIEL” din Târgu Mureș – Taxi vinil de Alina Nelega. Regia: Luisa Brandsdörfer. Scenografia: Alina Herescu. Coregrafia: Ricardo El Holandés. Cu: Monica Ristea-Horga, Elena Pirea, Mihaela Mihai, Roxana Marian, Ionela Nedelea, Liviu Topuzu, Marius Manole, Marius Turdeanu, Costin Gavază, Mihai Crăciun. Data reprezentației: 23 octombrie 2008.

PLOIEȘTI

Fiordurile din noi

Puține sunt textele din creația lui Jon Fosse, considerat a fi cel mai semnificativ dramaturg norvegian de azi – un Ibsen contemporan – care au ajuns să fie reprezentate pe scenele românești. Înainte ca Vlad Massaci să fi montat la Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești spectacolul cu piesa *Frumos*, despre care voi încerca să dau seama în rândurile ce urmează, doar *Vis. Toamna* a mai cunoscut reprezentarea, într-un spectacol regizat de Radu Afrim și care a avut premiera în luna ianuarie a anului 2007 la Teatrul Clasic „Ioan Slavici” din Arad. Alte două piese – *Cineva are să vină* și *Fata de pe canapea* – au făcut obiectul unor spectacole-lectură realizate în anul 2003 la Teatrul ACT din București.

Așa după cum îl putem percepe din piesa *Frumos*, Jon Fosse e în mai redusă măsură preocupat de a pune pe hârtie cuvinte și replici cât, mai degrabă, de a da consistență unor trăiri exprimate prin tăceri și subînțelesuri. Refuzul exceselor de limbaj reprezintă, la urma urmei, refuzul convenționalismului, al dorinței exprese de civilitate falsă, al respectării obligatorii a convențiilor sociale. Or, tocmai pe punerea în dezbatere a rolului nefast al unor convenții se fundamentează bună parte a

literaturii dramatice a lui Ibsen, corifeul teatrului norvegian al cărui descendent e considerat a fi Jon Fosse. O dezbatere care a început cu acea ușă trântită de Nora, personajul principal din *Casa cu păpuși*. Tăcerile și vorbele puține și cumpănite dau, mai curând, măsura trăirilor autentice care înseamnă tot atâtea încercări de a găsi și de a da un sens vieții, oricât de nespectaculos ar fi sensul cu pricina.

Piesa lui Jon Fosse poate fi considerată, într-o primă instanță, un fel de nouă variațiune pe tema „întâlnirii peste ani” ori chiar „soția prietenului meu”. E însă mult mai mult. Geir și Leif au fost prieteni în copilărie și adolescență. Au făurit împreună visuri din care se vede treaba că s-a ales praful. Voiau să fie staruri muzicale, să aibă împreună o formație. Sperau că totul va fi frumos. Numai că viața i-a despărțit și a făcut din ei doi străini. Geir a devenit profesor de muzică într-o școală oarecare dintr-un orașel oarecare. Are o soție pe nume Hilde cu care nu se înțelege tocmai perfect, are și o fiică, Siv, ajunsă la vârsta adolescenței. A revenit rar și în fugă în locul în care a copilărit și a neglijat să își caute prietenul de odinioară. Acum a decis să petreacă întreaga vară împreună cu familia la mama lui. Se întâlnește din întâmplare cu Leif și cu greu se leagă între ei o conversație. Leif nu se poate lăuda cu nimic. Nu a făcut nicio școală, nu a avut nicio iubită, trăiește mai degrabă din pensia socială a mamei lui și din somonii care se prind greu. Vorbește puțin, răspunde scurt la întrebări, e monosilabic. Orice legătură sufletească dintre cei doi pare anulată, între ei nu mai sunt decât fiorduri reci. Care vor deveni încă și mai reci când Geir va realiza că între soția sa, Hilde, și prietenul de odinioară a fost, este ceva. Un ceva văzut de tânărul cu care se împrietenise Siv. De unde decizia rapidă a Hildei de a părăsi sătucul, decizie asumată de ochii mamei și ai lumii de către Geir. Și asta fiindcă nici Hilde nu este Nora, nici Geir nu este Torwald. Vorbele de conveniență că totul a fost frumos, că rămâne pe altădată ca cei doi prieteni de odinioară să se revadă și să se ducă în hambarul ce le amintește de copilăria frumoasă nu pot ascunde ruptura definitivă dintre ei.

În caietul-program al spectacolului de la Teatrul „Toma Caragiu”, Vlad Massaci ne adresează nouă, spectatorilor, o rugămintă: „nu vă luptați cu ciudătenia textului, lăsați-vă în voia lui”. E ceea ce a făcut însuși directorul de scenă care s-a lăsat cu folos în voia tăcerilor și a subînțelesurilor. E o economie aparentă de vizual la care face apel Vlad Massaci, lăsând să vorbească cuvintele și ceea ce e dincolo ori în spatele acestora. E un aparent deficit de expresivitate vizuală în montare. Prima impresie e că ai fost poftit să iei parte la un spectacol de teatru radiofonic bine făcut, cu actori bine aleși care își spun replicile fără cusur, cu un adecvat arsenal de efecte muzicale și sonore. Impresie amplificată de faptul că zărești microfoane care chiar captează replici.

De fapt, montarea e cu totul altceva. Spectacolul e unul al expresivității tumultuoase blocată de tăceri. O expresivitate asumată de scenografia excelentă și intens sugestivă semnată de Andu Dumitrescu. Toate personajele din piesă se regăsesc pe o platformă în balans, platformă pe care e înscris cu litere mari, albe cuvântul FRUMOS. Decorului acestuia ridicat la rangul de personaj îi revine rolul de a juca la fel cum o fac actorii Ioan Coman (*Geir*), Oxana Moravec (*Hilde*), Andi Vasluianu (*Leif*), Ada Simionică (*Siv*), Cristian Popa (*Băiatul*), Raluca Zamfirescu (*Mama*).

Pe coperta caietului de sală zăresc următorul avertisment: „un spectacol de Vlad Massaci și Andu Dumitrescu”. Perfect adevărat.

Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești – Frumos de Jon Fosse. Traducerea: Carmen Vioreanu. Regia: Vlad Massaci. Scenografia: Andu Dumitrescu. Cu: Ioan Coman, Oxana Moravec, Andi Vasluianu, Ada Simionică, Cristian Popa, Raluca Zamfirescu. Data reprezentației: 3 noiembrie 2008.